

Lisätiedot:

va. hyvinvointikoordinaattori Laura Salomaa, puh. 040 194 8508
asumisneuvoja / kotouttamiskoordinaattori Nina Reis, puh. 040 702 6519
kaupunginlakimies, Lena Filipsson-Korento, puh. 050 354 0121
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Tausta

Valtuusto hyväksyi kaupungin kotoutumisen edistämisen ohjelman 2023–2025 kokouksessaan 12.2.2024 (§ 3). Lisäksi valtuusto päätti, että samalla käynnistetään ohjelman päivitys niin, että sen sisältö on vuosien 2024 ja 2025 osalta tarkentunut ja päivittynyt, toimenpideluetteloa konkretisoidaan ja se koostetaan yhdeksi taulukoksi. Päivitetty ohjelma tuodaan hyväksyttäväksi valtuustoon viimeistään 17.6.2024. Valtuustolle esitetään vuoden 2024 toimenpiteiden seurannasta yhteenveto vuoden 2025 ensimmäisellä neljänneksellä.

Voimassa oleva laki kotoutumisen edistämiseksi (30.12.2010/1386, 32 §) edellyttää, että kunnat laativat kotouttamisohjelman, joka hyväksytään kunnanvaltuustossa ja tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Kunnan ja ELY-keskuksen välinen sopimus maksettavista korvauksista kansainvälistä suojelua saavien osalta edellyttää kotouttamisohjelman voimassaoloa.

Laki kotoutumisen edistämisestä määrittelee kunnan velvollisuudet kotouttamisessa. Lain mukaan maahanmuuttajaväestön tarpeet ja kotoutumisen edistäminen on otettava huomioon kunnan ja muiden paikallisten viranomaisten yleisessä suunnittelussa, toiminnassa ja seurannassa.

Kotoutumisen edistämisen ohjelma vuosille 2023–2025 lähdettiin valmistelemaan vuodenvaihteessa 2022/2023 voimassa olleen lain mukaisena. Kesken valmistelun eduskunta hyväksyi uuden lain kotoutumisen edistämisestä 681/2023, joka tulee voimaan 1.1.2025. Tämän uudistuksen vaikutus kaupungin samanaikaisesti vireillä olleen kotoutumisen edistämisen ohjelman valmistelussa jäi aikataulu- ja resurssisyistä johtuen valitettavan puutteelliseksi.

Voimassa olevan lain 33 §:n mukaan kunnan *kotouttamisohjelma* voi sisältää:

- selvityksen siitä, miten ohjelma kytkeytyy kunnan strategiseen suunnitteluun ja seurantaan;
- suunnitelman siitä, miten kunnan yleiset palvelut toteutetaan maahanmuuttajille soveltuvina sekä suunnitelman erityisesti kotoutumista edistävästä ja tukevista toimenpiteistä;
- tiedon kotouttamisen yhteensovittamisesta vastaavasta kunnan viranomaisesta sekä eri toimenpiteistä vastaavista tahoista;
- suunnitelman lasten ja nuorten kotoutumisen sekä sosiaalisen vahvistamisen edistämisestä;
- suunnitelman työvoiman ulkopuolella olevien ryhmien kotoutumisen ja sosiaalisen vahvistamisen edistämisestä;
- monivuotisen suunnitelman kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä;

- suunnitelman hyvien etnisten suhteiden ja kulttuurien välisen vuoropuhelun edistämisestä; sekä
- suunnitelman kunnan kotouttamisohjelman seurannasta ja ajan tasalla pitämisestä. Kunnan kotouttamisohjelmassa voidaan lisäksi määritellä kunnan ja kansalaisyhteiskunnan väliset yhteistyömuodot.

Vuonna 2025 voimaan tuleva laki tuo muutoksia kuntien rooliin kotoutumisen edistämisessä. Uuden lain 12 §:n mukaan kotoutumista edistäviä toimenpiteitä ja palveluja järjestetään osana kunnan kotoutumishjelmaa sekä muina kotoutumista edistävinä palveluina. Lain 13 §:n mukaan *kotoutumishjelman* tulee sisältää:

- asiakkaan osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi;
- kotoutumissuunnitelman laadinta;
- monikielinen yhteiskuntaorientaatio;
- muuta koulutusta ja palveluita, jotka edistävät suomen ja ruotsin kielen osaamista, luku- ja kirjoitustaitoa, yhteiskunta- ja työelämävalmiuksia sekä työllistymistä ja yrittäjyyttä;
- ohjelman aikaista ohjausta ja neuvontaa;
- ja kielitaidon päättöttestaus.

Kunnan on laadittava kotoutumishjelmasta asiakirja, jossa kuvataan kotoutumisen alkuvaiheen palvelut, palveluiden vastuutahot sekä palveluihin liittyvä yhteistyö muiden toimijoiden kanssa.

Uuden lain mukainen kotoutumishjelma on siis erilainen asiakirja verrattuna voimassa olevan lain mukaiseen kotouttamishjelmaan.

Uuden ei vielä voimassa olevan lain 45 §:n mukaan kunnan on kirjattava seuraavat asiat erilliseen toimenpideohjelmaan tai sisällytettävä ne mittareineen muuhun kunnan suunnitteluasiakirjaan: maahanmuuttajien työllisyyttä, koulutusta, hyvinvointia ja terveyttä, asumista, osallisuutta, yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa, oman kielen ja kulttuurin ylläpitämisen mahdollisuuksia sekä hyvien väestösuhteiden edistämistä koskevat tavoitteet sekä niitä tukevat toimenpiteet, vastuutahot, yhteistyö ja seuranta. Tarkoitus onkin jatkossa sisällyttää edellä mainitut tavoitteet ja toimenpiteet ym. kaupungissa laadittavaan valtuustokausikohtaiseen (2025–2029) hyvinvointisuunnitelmaan paremman kokonaisvaltaisen kuvan saamiseksi, hyvinvointisuunnitelman teemojen ollessa vastaavanlaiset kuin edellä mainitut.

Nyt käsiteltävänä oleva kotouttamishjelman päivitys sisältää valtuustopäätöksen mukaisesti päivityksen vuoden 2024 osalta aina vuoteen 2025, jolloin uusi voimaan astuva laki tuo muutoksia kuntien rooliin kotoutumisen edistämisessä.

Uuden lain mukaisten ohjelmien valmistelu on jo käynnistetty. Nyt käsiteltävänä oleva päivitys on siten katsottava vain välivaiheeksi ennen vuonna 2025 voimaan astuvan lain mukaisia muutoksia.

Kotoutumisen edistämisen ohjelman päivitys vuosille 2024–2025

Kaupunginvaltuuston vuosille 2023–2030 hyväksymän strategian mukaan Kauniainen on asukaslähtöinen, avoin, yhteisöllinen ja yhdenvertainen, vastuullinen ja kestävä kaupunki, joka tähtää asukkaiden hyvinvointiin, tyytyväisyyteen ja aktiivisuuteen.

Tämä kotoutumisen edistämisen ohjelman päivitys on työstetty kaupunginvaltuuston evästyksen mukaisesti kuvaamaan vuoden 2024 tilannetta

liittyen kotoutumisen edistämisen tavoitteisiin, toimenpiteisiin ja painoalueisiin. Päivitys perustuu myös kaupunginvaltuuston 25.4.2022 hyväksymään strategiaan. Kotouttamisohjelman päivitykseen on osallistunut kaupungin eri toimielinten edustajia, joilla on nähty olevan parhaiten tietoa eri toimenpiteiden ajantasaisuudesta. Ohjelman päivitykseen ovat osallistuneet muun muassa varhaiskasvatuksen kieli- ja kulttuuriopettaja, suomi toisena kielenä -opettaja perusopetuksesta, kirjastopalveluiden edustaja sekä kulttuuri- ja liikuntapalveluiden edustaja. Ohjelman päivityksessä hyödynnettiin myös Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen asiantuntemusta liittyen kotoutumisen edistämisen yhdyspintatyöhön kunnan ja hyvinvointialueen välillä. Kotouttamisohjelmaan on valittu keskeisiä painopistealueita, joiden kehittäminen on koettu tärkeäksi juuri tällä valtuustokaudella. Laajemman viitekehyksen Kauniaisten kotouttamisohjelmalle luovat sen liitteenä olevat kansallisella ja alueellisella tasolla laaditut ohjelmat.

Kotouttavaa työtä tehdään monialaisesti ja moniammatillisesti, jolloin eri toimialat ja koko kaupunki yhdessä vastaavat tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumisesta. Tässä vuoden 2024–2025 kotouttamisohjelman päivityksessä kotoutumisen edistämisen tavoitteet ja toimenpiteet pyritään tuomaan esille poikkihallinnollisuutta ja monialaisuutta korostaen. Tavoitteet ja toimenpiteet eivät ole yksittäisen toimialan palveluita, vaan kotoutumista edistäviä tavoitteita ja toimenpiteitä on pyritty tarkastelemaan kaupungin peruspalveluiden selkeänä kokonaisuutena. Vuoden 2024–2025 päivityksessä kotoutumisen edistämisen ohjelmassa on tarkasteltu kotoutumista elinikäisenä prosessina ja tätä kautta tarkennettu myös tavoitteita ja toimenpiteitä.

Kotoutumisen edistämisen ohjelma 2024–2025 pyrkii tunnistamaan kotoutumisen edistämisen kannalta selkeitä ja keskeisiä painopistealueita.

- Painopistealue: Kokonaisvaltainen hyvinvointi.
- Painopistealue: Oppiminen ja kulttuurinen kohtaaminen.
- Painopistealue: Mielekäs vapaa-ajan tekeminen ja osallisuus.
- Painopistealue: Omatoimisuus, työllisyys ja elinvoima.

Nämä painopistealueet integroituvat kunnan olemassa oleviin palveluihin, suunnitelmiin ja ennen kaikkea Kauniaisten kaupunkistrategiaan 2022–2030. Painopistealueiden hahmottamisen kautta on pyritty luomaan kattava näkemys Kauniaisten kotoutumista edistävien toimenpiteiden sijoittumisesta aina kasvatuksesta ja koulutuksesta kulttuuri- ja liikuntapalveluihin sekä edelleen kolmannen sektorin toimijoihin ja Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen yhdyspintatyöhön.

Kauniaisten kaupungin kotoutumisen edistämisen ohjelman päivitys koostuukin selkeistä tavoitteista, toimenpiteistä ja seurannasta vuosille 2024–2025, jotka tukeutuvat kaupunkistrategiassa 2023–2030 käytettyihin ilmaisuihin. Tämä näkyy sekä tekstissä että uudelleen kootusta toimenpideluettelosta. Keskiössä ovat psyykkisen ja fyysisen hyvinvoinnin tukeminen, osallisuuden, oppimisen ja omatoimisuuden vahvistaminen sekä työllisyyden, mielekkään vapaa-ajan tekemisen ja kulttuurien kohtaamisen korostaminen. Tavoitteilla pyritään kaksisuuntaisen kotoutumisen ja hyvien väestösuhteiden edistämiseen.

Kauniaisten kotoutumisen edistämisen tavoitteena on tukea maahanmuuttajien osallisuutta suomalaisessa yhteiskunnassa ja pitää yllä hyviä väestösuhteita.

Liitteenä olevasta päivitetyistä ohjelmasta on poistettu aiempaan versioon turhaan jääneet vanhentuneet osiot ja keskitytty ajankohtaiseen tilanteeseen

huomioon ottaen ensisijaisesti voimassa olevan lain vaatimukset, mutta mahdollisuuksien mukaan myös vuonna 2025 voimaan tulevan lain. Kaupungista riippumattomista syistä ei kaikkia tunnuslukuja ole valitettavasti pystytty päivittämään.

Kaupunginhallitus:

Valtuusto hyväksyy liitteenä olevan kaupungin kotoutumisen edistämisen ohjelman päivityksen vuosille 2024–2025, joka korvaa kaupunginvaltuuston 12.2.2024 (§ 3) hyväksymän ohjelman.

.....

Va. hyvinvointikoordinaattori Laura Salomaa selosti ensin sivistystoimen erilaisten ohjelmien kokonaisuutta ja suunnitelmia niiden yhdistämisestä. Lisäksi hän selosti kotoutumisen edistämisen ohjelman päivityksen sisältöä.

Teknisenä korjauksena kotoutumisen edistämisen ohjelman liitteisiin päivitettiin Tilastokeskuksen vuoden 2022 tilastotiedot esityslistan julkaisemisen jälkeen julkaistuilla vuoden 2023 tilastotiedoilla.

Keskustelun aikana valtuutettu Satu Mollgren teki valtuutettu Virva Wahlstedtin, valtuutettu Suvi Kiesiläisen, valtuutettu Saana Nuutisen, valtuutettu Tiina Rintamäki-Ovaskan ja valtuutettu Mikko J. Salmisen kannattamaan seuraavan sisältöisen ponnin:

”Valtuusto edellyttää, että varhaiskasvatuksessa ja opetuksessa varmistetaan resurssi vieraskielisten lasten ja nuorten kotoutumiskielen taitojen ja valmiuksien tavoitteelliseen kehittämiseen, sekä seurataan siinä onnistumista.”

Ponsiehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Päätös:

Valtuusto hyväksyi liitteenä olevan kaupungin kotoutumisen edistämisen ohjelman päivityksen vuosille 2024–2025, joka korvaa kaupunginvaltuuston 12.2.2024 (§ 3) hyväksymän ohjelman.

Lisäksi valtuusto hyväksyi seuraavan ponnin:

Valtuusto edellyttää, että varhaiskasvatuksessa ja opetuksessa varmistetaan resurssi vieraskielisten lasten ja nuorten kotoutumiskielen taitojen ja valmiuksien tavoitteelliseen kehittämiseen sekä seurataan siinä onnistumista.

Liitteet:

Kotoutumisen edistämisen ohjelma 2024–2025